

Med seboj pa širimo stanovsko zavest, likajmo narod, likajmo duševne spone, ki ga vežejo, da bo z nami verno klical: „Le naprej, le naprej, nikdar nazaj!“*)

Branimir.

Dunaj.

Poročilo o trinajstem občnem zboru podpornega društva za slov. visokošolce na Dunaji. Letošnji občni zbor tega društva se je odlikoval s tem, da je bil izredno dobro obiskan. To dokazuje, koliko važnosti pripisujejo na Dunaji bivajoči Slovenci temu društvu. Po pozdravu g. predsednika Pukla poročala sta g. tajnik dr. Vidic in blagajnik dr. Seschun o delovanju društva v minulem letu. Dr. Vidic je povdarjal, da je društvo napredovalo, da je podpiralo več revnih dijakov kot druga leta, da se je pomnožila glavnica, v tem pa je nazadovalo, da je prejelo manj podpor kakor preteklo leto, glavnica pa se je izvanredno pomnožila. Pristopil je društvu kot ustanovnik znani slovenski tržaški mecen gosp. Fran Kalister s 5000 K z izrecnim določilom, da se ta svota naloži kot glavnica, ter da se porabijo vsako leto samo obresti. Slavni deželni zbor kranjski je tudi letos društvu daroval 400 kron!

Kot ustanovnik je pristopil društvu tudi g. Janez Mlakar, hišni posestnik na Dunaji s 100 K, obroke za društveno glavnico (ustanovnino) pa so plačali g. dvorni svetnik in drž. poslanec g. dr. M. Ploj, cesarski svetnik Ivan Murnik in g. nadrevident Ivan Luzer. Med nabiraleci se je posebno odlikoval g. drž. poslanec Viljem Pfeifer, ki že 10. leto nabira darove za društvo. Za društvo sta tudi nabirala g. drž. poslanec Ivan Plantan in g. dr. Edvard Volčič, c. kr. sodni tajnik v Novem mestu. Število slov. posojilnic, ki so društvu poslale letos darila, se je pomnožilo, na čelu teh stoji hranilno in posojilno društvo v Ptuj z 1350 K. Odbor je prodal 3 delnice „Narodnega doma“ v Novem mestu „Glasbeni Matice“ istotam za primerno ugodno kupnino. Iz poročila g. blagajnika dr. Seschuna je povzeti: društvena glavnica se je letos pomnožila za 5180 K, tako da znaša letos 16836 K 44 v, razpoložne glavnice je leta 1900 ostalo 2188 K 76 v. Prispevki rednih udov, podpornikov in dobrotnikov so to leto znašali 3867 K 19 v, obresti pa 720 K 90 v, vrnjene podpore 70 K, skupaj znaša razpoložna glavnica 6846 K 75 v. Iz te svote so se pokrili stroški: a) podpore 4363 K, b) upravni stroški 205 6 v, c) pristojbine in provizije poštne hranilnice skupaj 4575 K 81 v, tako da je ostalo razpoložne glavnice 2268 K 99 v. Društveno premoženje znaša ob sklepu letnega računa 19105 K 43 v. Podpirancev je bilo 77 in sicer: 38 juristov, 21 filozofov, 8 medicincev, 4 tehniki, 1 akademični slikar, 2 agronoma, 1 slušatelj eksportne akademije, 1 tehnolog. Po deželah je bilo iz Kranjske 48, iz Štajerske 18, iz Primorja 8, iz Koroške 3. V imenu preglednikov poroča g. sodni nadsvetnik Bogdan Trnovec, da so gg. pregledovalci spise in društveno blagajno našli v vzornem redu. Za izvanredni trud izreče zbor društvu blagajniku g. dr. Seschunu enoglasno zahvalo. Predsednik g. Pukl poroča o enoglasnem odborovem sklepu, da se g. Fran Kalister za velikodušno daritev, in

g. drž. poslanec Viljem Pfeifer za to, da že deseto leto nabira darila za društvo, imenujeta častnima udoma. To bodi zasluženima možema v trajno zahvalo društva in podpirancev, drugim pa v posnemanje.

Zbor je temu predlogu navdušeno pritrdil. Posebno zahvalo je izrekel zbor slovenskemu časnikarstvu, osobito: „Slovenskemu Narodu“, „Slovenca“, „Edinosti“, „Novicam“, „Dolenjskim Novicam“, „Domovini“, „Südsteirische Presse“, „Soči“, „Gorici“, „Ljubljanskemu Zvonu“ it. dr. Tem je pripisovati, da s svojimi novicami o društvu mnogo pripomorejo, da zanimanje in darežljivost pri obilnih narodnih davkih ni ngasnila.

Društveni vestnik.

Kranjsko.

„Jubilejska samopomoč“. Ta mesec razposlalo se bode vsem članom poštne položnice, da vplačajo 2 kroni in 6 vinarjev kot letnino za l. 1902. Hkrati dobé vsi člani tudi novopotrjena pravila, kakor so bila sprejeta na izvanrednem občnem zboru o Binkoštih 1901. l. na Bledu.

Vse tovariše opozarjamo, da nabirajo udov za „Jubilejsko samopomoč“; pristop je po novih pravilih olajšan in plačilo je itak prav neznatno.

Kjer je več članov v enem kraju, lahko skupno na eno položnico denar vložijo.

Studenec-Ig pri Ljubljani, dne 1. svečana 1902.

Franc Ks. Trošt, t. č. predsednik.

Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani je imelo dne 28. grudnia m. l. svoj sedmi redni letni občni zbor. Ker je bil društveni predsednik, c. kr. okrajni šolski nadzornik g. ravnatelj A. Žumer zadržan, vdeležiti se zborovanja, ga je nadomestoval I. podpredsednik, g. naduč. Fr. Gabršek. Prvi je dobil besedo društveni tajnik g. Juraj Režek. Ker bomo to vestno sestavljeno poročilo priobčili v celoti, zato ne govorimo o njem. Iz blagajnikovega poročila (poročevalec g. J. Dimnik) smo posneli, da je društvu prirastlo v minulem letu 1470-73 K. Vse društveno premoženje pa znaša 14341-83 K. Toliko za zdaj o tem zborovanju. Natančneje bo poročal g. tajnik.

Deželno „Slovensko učiteljsko društvo“ je zborovalo dne 28. grudnia m. l. Društveni predsednik gosp. Juraj Režek, vse prisotne prav toplo pozdravi ter dá besedo g. tajniku J. Furlanu in za tem pa društvu blagajniku g. nadučitelju Fr. Črnagoju. O predsednikovem nagovoru, tajnikovem in blagajnikovem poročilu nam bo poročal natančneje g. tajnik. K zborovanju so poslala vsa kranjska okrajna učiteljska društva svoje zastopnike. Predvsem se je razgovarjalo največ o tem, kaj vse naj ukrene društvo v izboljšanje učiteljskih plač. Važen je tudi predlog — ki je bil vsprejet enoglasno — da naj društveni odbor vse potrebno ukrene, da se nastavi na novomeški deški ljudski šoli izprašani in usposobljeni učitelji. Društveni predsednik vzame predlog radostno na znanje ter obljubi, da bode odbor ta res opravičeni predlog vzel čim preje v pretres.

Štajersko

Slovenjebistriško učiteljsko društvo je imelo svoje prvo letošnje zborovanje 9. dne meseca januarja v Slov. Bistrici. — Ob precej dobrem obisku pozdravi g. predsednik Jos. Sabati prisotnike, se spomni tudi z gorkimi besedami umrlega c. kr. namestniškega svetovaleca g. Franca Kankowskega, mariborskega okr. glavarja ter pozove, da se zborovalci v znak sožalja na izgubi svojega šefa vzdignejo raz sedeže. — Nadalje pove, da se je od društvenega načelnštva odposlala prošnja za vseučilišče v Ljubljani; ta korak se odobri. Mej dopisi se zasliši vabilo za razširjanje brošurice

*) Dolžnost vsakega učitelja je, da vedno in povsod — pa le ob pravem času in na pravem mestu — neguje svojo narodnost. Tudi v učit. društvih bodimo narodni, ne smemo pa žaliti tovarišev druge narodnosti. Glavni namen in naloga učiteljskih društev je, potezati se za izboljšanje učiteljskega gnotnega stanja in pri tem moramo pa biti edini in složni učitelji in učiteljice vseh narodnosti v deželi. Le v edinosti in slogi je moč!

„Der Schulkrebs und seine Heilung“. Predavanje g. Špana, „Kako se meri utrujenost pri učencih?“ je bilo jako zanimivo. — Po zaslišanju letnega poročila je sledila izvolitev novega odbora, katera je imela nastopni rezultat: Načelnik: Jos. Sabati; njega namestnik: Oton Vabič; blagajnik: Hinko Karničnik; tajnik: Seb. Krotky; pevovodja: Jos. Kokl; odborniki: Marija Negovetič, Martin Šamprl, Josip Kokl. Prihodnje zborovanje bo prvi četrtek v mesecu marcu v Slov. Bistrici.

Učiteljsko društvo za mariborski okraj je imelo svoje glavno zborovanje 2. dne m. m. v okoliški šoli. Udeležilo se ga je 32 društvenikov. Čudno je, da učitelji, ki so bili ta dan v mestu, niso prišli k zborovanju! Kot gost je prisostvoval gosp. okrajni šolski nadzornik, dr. Janko Bezjak.

Načelnik, g. Josip Lasbacher je pozdravil navzoče društvenike in želel vsem veselo novo leto. Nato se je spomnil umrlega okrajnega glavarja in nam. svetovalca, g. Fr. Kankowskega, kot predsednika okr. šol. sveta mariborskega, na kar so vstali vsi navzoči v znak spoštovanja do pokojnika. Predstavil nam je tudi dva nova udeležnika, gg. Jerneja Črnkota in Ulrika Hauptmana.

Zapisnik zadnjega zborovanja se je neizpremenjen odobril. Blagajnik je poročal, da ima društvo navzlic mnogovrstnim izdatkom v pretečenem upravnem letu še dokaj preostanka, opomnil pa obenem, da tretjina društvenikov še ni vplačala udnine za pretečeno leto. Za upravno leto 1902. je društvo sestavljeno tako-le:

Načelnik: g. naduč. Avgust Požegar; načeln. nam.: g. ravn. Mihael Nerat; tajnika: gg. Fr. Pučelik in Ulrik Hauptman; blagajnik: g. Fr. Lichtenwallner; v odbor so voljeni sledeči gg.: Konrad Mejovšek, Jos. Lasbacher in Jernej Črnko.

Po volitvi je dal novi načelnik, g. Avg. Požegar, besedo gosp. ravnatelju H. Schreinerju, ki je tokrat nadaljeval svoje, pri zadnjem zborovanju pričeto predavanje o aperepciji predstav. Z največjim zanimanjem smo zasledovali strogo logični razvoj misli g. govornika, ki nam je s svojim predavanjem takorekoč odprl duševne oči, da smo jasno gledali duševno delovanje otrokovo pri shvačanju predstav. G. ravnatelj H. Schreiner je svojo nalogo častno rešil. Bodi mu na tem mestu izrečena pristrana hvala! To obširno predavanje pa je šele uvod k glavni razpravi — o duševni analizi. G. načelnik se je govorniku za njegov trud v imenu vseh navzočih prav pristrano zahvalil.

H koncu zborovanja je predlagal g. tovariš Matija Lichtenwallner, naj skliče g. načelnik zborovanje, pri katerem se izvoli poseben odbor, ki bo sestavljal didaktična in pedagogična vprašanja, da se bodo reševala v daljših razpravah pri učiteljskih zborovanjih. — G. ravnatelj H. Schreiner je prav toplo priporočal, da bi učiteljsko društvo stopilo v ožjo zvezo s „Šolsko matico“.

Ker smo bili vsi prepričani o velikem pomenu obeh predlogov, sta se enoglasno sprejela. Nato je g. načelnik zaključil zborovanje.

Zahvala. Pedagogičsko društvo v Krškem je blagovolilo po svojem predsedniku g. Lapajnetu podariti našemu društvu precejšnjo število knjig lastne založbe, da se razdele med društvenike.

Podpisani si usoja imenovanemu društvu za ta blagodušni dar izreči tem potom najiskrenejšo zahvalo.

Vodstvo učiteljskega društva za brežiški in sevniški okraj.

Videm, dne 21. januarja 1902.

J. Knapič, t. č. predsednik.

Učiteljsko društvo za ptujski okraj imelo bo v četrtek dne 6. svečana 1902 dopoldne ob 1/2 11. uri v okoliški šoli svoje redno zborovanje po sledečem sporedu: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Društvene zadeve. 4. Nadaljevanje predavanja „Darvinizem in vzgoja“. 5. Slučajnosti. — K prav obilni udeležbi vljudno vabi

Fr. Šorn, t. č. predsednik.

Konjiško učiteljsko društvo zboruje dne 6. februarja t. l. ob 10. uri dopoldne v novi šoli v Žičah po sledečem sporedu: I. Od 10. do 11. ure hospitacija v I. razredu pri gosp. tovarišu Časlu. II. Zborovanje: 1. Zapisnik in dopisi. 2. Pogovor o oživetvorjenju pevskega zbora. 3. Posvetovanje o sestavljanju društvene spominske knjige. 4. Določitev poročevalcev za časnike. 5. Vprašalna skrinjica. 6. Slučajnosti. — K obilni udeležbi vabi vljudno

Jos. Čeh, t. č. predsednik.

Učiteljsko društvo za ptujski okraj je imelo svoje glavno zborovanje dne 9. prosinca t. l. Navzočih je bilo 29 članov in 1 gost.

G. predsednik došlece srčno pozdravi ter jih navdušuje k marljivemu delovanju tudi v ravnozačetem letu. Na to se je prešlo na dnevni red.

Zapisnik zadnjega zborovanja je bil odobren. — Dopis je bil eden. Ta naznanja, da je g. Podobnik zastopnik „Beamtenvereina“. Za tem je poročal tajnik o društvenem delovanju v pretečenem letu, za njim pa blagajnik o stanju društvene blagajne. Pri volitvi odbora je bil izvoljen stari odbor z malo izpremembo v poslovanju; g. Kajnih bode namreč knjižničarica, gospa Kaukler pa blagajničarka.

G. Podobnik je izprožil misel, da bi priredili skupaj z mariborskim in slovenjebistriškim učiteljskim društvom letošnji majniški izlet v Fram, kar se je že nekoč želelo. Sklene se, da naj g. predsednik naznani to omenjenima društvoma ter jih prosi, naj nam naznani, je-li mogoče prirediti omenjeni izlet.

Isti govornik tudi predlaga, da se izreče drž. poslancu in dvor. svetniku dr. M. Ploju zahvala za korake, katere je storil, da se je predložil novi pokojninski zakon za učitelje na Štajerskem v najvišje potrjenje. — Enoglasno sprejeto. — Neki tovariš opozori navzoče, da se je na shodu „Slomškarjev“ sklenil lov na učitelje in — posebno še — na učiteljice na Spodnjem Štajerskem v njihov klerikalni tabor.

Na ta opomin je odgovorila neka koleginja, da, kar se tiče kolegij, se „Slomškarjem“ ne bode posrečilo jih vloviti v svoje zanjke, izvzemši seveda tiste, ki so že znane.*) Tako je prav! — Ista govornica se je tudi opravičeno pritoževala in sprožila troje vprašanj, tikajočih se gospej in gospodičin učiteljic, namreč: 1. Kako je to, da morajo učiteljice opravljati dvojno službo, plačo imajo pa samo eno? 2. Zakaj se novi pokojninski zakon nič ne ozira tudi na soproge učiteljev, ki so učiteljice? Mož namreč ne dobi po smrti soproge nobene pokojnine in tudi otroci ne, dasiravno je morala soproga tudi plačevati v pokojninski zaklad. 3. Krivica je tudi to, da ne dosežejo učiteljice tako visoke plače, kakor učitelji; vsled tega je tudi pokojnina manjša. Svetovalo se ji je, naj spravi to pri enem prihodnjih zborovanj na dnevni red in naj o tem obširneje poroča.

S tem je bil dnevni red končan in večina nas se je podala k obedu, kjer smo se pri dobri postrežbi in izvrstni vinski kapljici prav imenitno zabavali. Hvala gospej tovariša Zupančiča za tako dobro in točno postrežbo!

Goriško.

Zborovanje učiteljskega društva za goriški okraj, se vrši 6. februarja 1902. ob 9. in pol uri dopoldne na slov. oddelku deželne kmetijske šole v Gorici. Dnevni red: 1. Naznanila predsedstva. 2. Gospodinjstvo v ljudski šoli. 3. Utok radi petletnin. 4. Razni predlogi. — Solkan, dne 15. januarja 1902.

Odbor.

*) Lov na učiteljice so uprizorili klerikalec tudi na Kranjskem in Primorskem. Seveda, vse ujete so vrnile tudi „Tovariša“. Krepko se pa drži letos moško učiteljstvo; samo pet jih je bilo, ki so vrnili prvo številko in še med temi je eden vadniški učitelj, ki je pa — mimogrede povedano — vrnil tudi „Zvonček“ in zaradi doslednosti tudi na „Popotnika“ ni naročen. Vobče je pa število „Tovariševih“, „Zvončkovih“ in „Popotnikovih“ naročnikov zdatno peskočilo. To je najboljši dokaz, da je „Zaveza“ na pravem potu.

Uredn.